

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 К 010380 17 Кж 2
Бања Лука, 23.3.2017. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Обрена Бужанина, као председника вијећа, др Вељка Икановића и Даниеле Миловановић, као чланова вијећа, уз учешће записничара Софије Рибих, у кривичном предмету против оптужених Н.П. због кривичног дјела оштећења или повлашћивања повјерилаца из члана 262. став 3. у вези са ставом 2. и 1., у стицају са кривичним дјелом фалсификовања или уништавања пословних или трговачких књига или исправа из члана 274. став 1. Кривичног закона Републике Српске и С.Ж. због кривичног дјела оштећења или повлашћивања повјерилаца, у помагању, из члана 262. став 3. у вези са ставом 2. и 1. и чланом 25., у стицају са кривичним дјелом фалсификовања или уништавања пословних или трговачких књига или исправа из члана 274. став 1. и 2. Кривичног закона Републике Српске, одлучујући сходно одлуци Уставног суда Босне и Херцеговине број АП-136/16 од 11.01.2017. године о жалбама њиховог браниоца изјављеним на пресуду Окружног суда у Бањој Луци-Посебног одјељења за организовани и најтеже облике привредног криминала број 11 0 К 010380 13 К од 13.11.2014. године, у сједници вијећа одржаној дана 23.3.2017. године у присуству републичког јавног тужиоца Горана Гламочанина, оптуженог С.Ж. и браниоца оптужених адвоката мр Г.Б., а у одсуству уредно обавјештеног оптуженог Н.П., донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Уважава се жалба браниоца оптужених Н.П. и С.Ж. и у односу на њих укида пресуда Окружног суда у Бањој Луци- Посебног одјељења за организовани и најтеже облике привредног криминала број 11 0 К 010380 13 К од 13.11.2014. године и предмет враћа истом суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Окружног суда у Бањој Луци-Посебног одјељења за организовани и најтеже облике привредног криминала број 11 0 К 010380 13 К од 13.11.2014. године оглашени су кривим оптужени Н.П. због кривичног дјела оштећења или повлашћивања повјерилаца из члана 262. став 3. у вези са ставом 2. и 1. Кривичног закона Републике Српске (у даљем тексту: КЗ РС), за које му је утврђена казна затвора у трајању од 2 године, у стицају са кривичним дјелом фалсификовања или уништавања пословних или трговачких књига или исправа из члана 274. став 1. КЗ РС, за које му је утврђена казна затвора у трајању од 3 мјесеца, и осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 2 године и 2 мјесеца и С.Ж. због кривичног дјела оштећења или повлашћивања повјерилаца из члана 262. став 3. у вези са ставом 2. и 1. и чланом 25. КЗ РС, за које му је утврђена казна затвора у трајању од 1 године и 6 мјесеци, у стицају са кривичним дјелом

фалсификовања или уништавања пословних или трговачких књига или исправа из члана 274. став 1. и 2. КЗ РС, за које му је утврђена казна затвора у трајању од 2 мјесеца, и осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 1 године и 7 мјесеци, обавезани су да солидарно надокнаде трошкове кривичног поступка у износу од 6.308,77 КМ и паушала у износу од по 300,00 КМ.

На основу члана 108. и 110. Закона о кривичном поступку Републике Српске (у даљем тексту: ЗКП РС) поништени су: Уговор о купопродаји број ОПУ-502/2008 од 29.05.2008. године, закључен код нотара Н.Ж. између продавца Ф. а.д. Б.Л. и И.С. као купца; Уговор о купопродаји број ОПУ-1115/2008 од 19.08.2008. године, закључен пред истим нотаром између продавца Ф. а.д. Б.Л. и купца I.-К. д.о.о. Б.Л.; Анекс број 1 уговора од 20.02.2009. године, закључен у Аустрији између продавца Ф. а.д. Б.Л. и купца I.-К. д.о.о. Б.Л., Уговор о уступању потраживања закључен 26.10.2009. године између К.И. АГ В., К.Т.И. ГмВН I., А. и Ф. а.д. Б.Л. на износ од 97.791,50 КМ или 50.000,00 евра; Уговор о уступању потраживања закључен 26.10.2009. године између К.И. АГ В., К.Т.И. ГмВН I., А. и Ф. а.д. Б.Л. на износ од 391.166,00 КМ или 200.000,00 евра; Уговор о уступању потраживања закључен 26.10.2009. године између К.И. АГ В., К.Т.И. ГмВН I., А. и Ф. а.д. Б.Л. на износ од 195.583,00 КМ или 100.000,00 евра; Уговор о уступању потраживања закључен 26.10.2009. године између К.И. АГ В., К.Т.И. ГмВН I., А. и Ф. а.д. Б.Л. на износ од 81.166,95 КМ или 41.500,00 евра; Уговор о уступању потраживања закључен 26.10.2009. године између К.И. АГ В., К.Т.И. ГмВН I., А. и Ф. а.д. Б.Л. на износ од 952.978,60 КМ или 487.250,22 евра; Уговор о уступању потраживања закључен 26.10.2009. године између К.И. АГ В., К.Т.И. ГмВН I., А. и Ф. а.д. Б.Л. на износ од 102.000,00 КМ или 52.151,77 евра; Уговор о уступању потраживања закључен 26.10.2009. године између К.И. АГ В., К.Т.И. ГмВН I., А. и Ф. а.д. Б.Л. на износ од 97.791,50 КМ или 50.000,00 евра; Уговор о уступању потраживања закључен 30.06.2008. године између К.И. АГ В., К.Т.И. ГмВН I., А. и Ф. а.д. Б.Л. на износ од 19.558,30 КМ или 10.000,00 евра; Уговор о уступању потраживања закључен 30.05.2008. године између К.И. АГ В., К.Т.И. ГмВН I., А. и Ф. а.д. Б.Л. на износ од 136.908,10 КМ или 70.000,00 евра; Уговор о уступању потраживања закључен 05.08.2008. године између К.И. АГ В., К.Т.И. ГмВН I., А. и Ф. а.д. Б.Л. на износ од 9.779,15 КМ или 5.000,00 евра; Уговор о уступању потраживања закључен 22.08.2008. године између К.И. АГ В., К.Т.И. ГмВН I., А. и Ф. а.д. Б.Л. на износ од 17.602,47 КМ или 9.000,00 евра; Уговор о уступању потраживања закључен 10.10.2008. године између К.И. АГ В., К.Т.И. ГмВН I., А. и Ф. а.д. Б.Л. на износ од 24.447,88 КМ или 12.500,00 евра; Уговор о уступању потраживања закључен 27.10.2008. године између К.И. АГ В., К.Т.И. ГмВН I., А. и Ф. а.д. Б.Л. на износ од 29.337,45 КМ или 15.000,00 евра; Уговор о уступању потраживања закључен 26.10.2009. године између К.И. АГ В., К.Т.И. ГмВН I., А. и Ф. а.д. Б.Л. на износ од 24.545,04 КМ или 12.549,68 евра; Уговор о уступању потраживања закључен 26.10.2009. године између К.И. АГ В., К.Т.И. ГмВН I., А. и Ф. а.д. Б.Л. на износ од 11.644,40 КМ или 5.953,69 евра; Уговор о уступању потраживања закључен 26.06.2008. године између К.И. АГ В., С. д.о.о. Т., Б. и Ф. а.д. Б.Л. на износ од 58.674,90 КМ или 30.000,00 евра; Уговор о уступању потраживања закључен 07.07.2008. године између К.И. АГ В., С. д.о.о. Т., Б. и Ф. а.д. Б.Л. на износ од 68.454,05 КМ или 35.000,00 евра; Уговор о уступању потраживања закључен 26.10.2009. године између К.И. АГ В., Ј.Р., К.Л., М. и Ф. а.д. Б.Л. на износ од 35.214,79 КМ или 18.005,04 евра, те „Преглед усаглашених плаћања

број 221/09 од 21.12.2009. године“; Уговор о уступању потраживања закључен дана 22.07.2008. године између К.И. АГ В., М.Ж. д.о.о. П. и Ф. а.д. Б.Л. на износ од 32.711,26 КМ или 16.725,00 евра.

Против ове пресуде жалбу је благовремено изјавио њихов бранилац.

Одлучујући по жалбама овај суд је својом пресудом број 11 0 К 010380 15 Кж од 27.4.2015. године дјелимичним уважавањем жалби преиначио побијану пресуда у одлуци о имовинскоправном захтјеву тако што је укинуо одлуку којом се поништавају Уговор о купопродаји број ОПУ-502/2008 од 29.05.2008. године, закључен код нотара Н.Ж. између продавца Ф. а.д. Б.Л. и И.С. као купца, Уговор о купопродаји број ОПУ-1115/2008 од 19.08.2008. године, закључен пред истим нотаром између продавца Ф. а.д. Б.Л. и купца I.-К. д.о.о. Б.Л. и Анекс број 1 уговора од 20.02.2009. године, закључен у А. између продавца Ф. а.д. Б.Л. и купца I.-К. д.о.о. Б.Л.. У преосталом дијелу првостепена пресуда је остала неизмијењена.

Пресудом овог суда број 11 0 К 010380 15 Квлз од 30.11.2015. године одбијени су захтјеви бранилаца осуђених за заштиту законитости.

Уставни суд Босне и Херцеговине својом Одлуком број АП-136/16 од 11.01.2017. године (у даљем тексту: Одлука) усвојио је апелацију оптужених Н.П. и С.Ж. и у односу на њих укинуо пресуде овог суда број 11 0 К 010380 15 Квлз од 30.11.2015. године и број 11 0 К 010380 15 Кж од 27.4.2015. године у дијелу који се односи на ове оптужене и предмет вратио овом суду да донесе нову одлуку.

Овај суд је, у складу са упутством из Одлуке, одржао сједницу другостепеног вијећа, у одсуству уредно обавијештеног оптуженог Н.П., на којој је бранилац оптужених изложио жалбу, коју је подржао и оптужени Жупљанин, а тужилац одговор на жалбу.

Пошто је испитао побијану пресуду у вези са жалбеним приговорима у правцу упутства садржаног у Одлуци Уставног суда БиХ, овај суд је одлучио као у изреци из следећих разлога:

Пажљивом анализом побијане пресуде у правцу жалбених приговора, а како је констатовано у Одлуци Уставног суда БиХ утврђено је постојање битних повреда одредаба кривичног поступка на које се указује изјављеном жалбом. Ове повреде се састоје у повреди права на одбрану оптужених, како то Уставни суд запажа у својој Одлуци, а оне чине битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС, а како слиједи:

Образложење пресуде мора бити датао у складу са одредбама члана 295. став 2. ЗКП РС. Ову одредбу суд није поштовао код утврђивања и разјашњења положаја првооптуженог као извршиоца, а другооптуженог као помагача. С тим у вези произилази да је у поступку било неспорно да је првооптужени био предсједник Управног одбора и предсједник Скупштине акционара Ф. Међутим, у образложењу првостепене пресуде није наведено из којих све доказа произилази да је оптужени „признао и урачунао неистинита потраживања К. Ш. у висини од 2.387.355,34 КМ“ и зашто у том контексту није у образложењу

пресуде доведен у везу исказ свједока одбране И.С., који је сувласник К. Ш. и који је у свом исказу свједочио о потраживањима које је К.Ш. имао према Ф., са доказима оптужбе. Осим тога из образложења пресуде није јасно када је доспио дуг осталих повјерилаца, које је, како то произилази из изреке пресуде, првооптужени „ставио у повољнији положај“.

Даље, у изреци пресуде је наведено да је првооптужени, „продао“ спорне непокретности а у образложењу пресуде се наводи (страна 63.) да је предметне уговоре у име Ф. потписао тадашњи директор М.П., „по налогу првооптуженог“. Осим тога, суд наводи да је Скупштина акционара друштва Ф. у два наврата расправљала о тешком финансијском стању у Друштву и немогућности да се измире дугови према повјериоцима, па је она због тога и одобрила продају спорних непокретности. Међутим, из образложења пресуде се не може уочити да у вези са том околности (налог првооптуженог) постоји било какав доказ. Овдје се посебно мора разјаснити својство првооптуженог, а посебно да ли је он одговорно лице, цијенећи да он ни у поступку пред редовним судовима, као ни у апелацији не оспорава да је био предсједник Управног одбора и Скупштине акционара, али да оспорава да је у том својству могао починити предметно кривично дјело. С тим у вези, како то указује Уставни суд мора се водити рачуна и о тој околности и разјаснити његово својство, затим, разјаснити околности које се односе на евентуално непостојање потраживања према Ф. и датуме доспјелости потраживања осталих повјерилаца Ф.. Осим тога, из образложења пресуде се не може утврдити на који начин је суд оцијенио споразуме које је Ф. сачинила са Пореском управом и у том контексту датуме доспијећа и висину дуга који је Ф. имала према Пореској управи у вријеме закључивања уговора о продаји спорних непокретности.

У том контексту остало је неразјашњено из којих околности суд изводи закључак о кривици другооптуженог, будући да је он оглашен кривим што је помогао првооптуженом. Међутим, у образложењу је наведено да је суд закључио да је другооптужени „из пословних и пријатељских веза са првооптуженим знао да је Ф. „несолвентна а нарочито да је некретнина коју је купио К. Б.Л. оптерећена законском хипотеком у корист Пореске управе“. Те околности су кључне за утврђивање кривице другооптуженог, али у пресуди о овим околностима, изузев уопштеног става „из пословних и пријатељских односа“, не постоји објективно, логично и увјерљиво образложење.

Образложена пресуда представља битну претпоставку за коришћење ефективних правних лијекова и остваривање права на одбрану оптуженог. Стога, како то указује Уставни суд, на основу изнесеног у образложењу побијане пресуде недостаје анализа спроведених доказа из које би се на убједљив начин стекао утисак да су оптужени починили кривична дјела која су им стављена на терет.

Првостепени суд је на основу члана 108. и 110. ЗКП РС (којим одредбама је прописано одлучивање о имовинскоправном захтјеву), поништио Уговор о купопродаји број ОПУ-502/2008 од 29. маја 2008. године, закључен између Ф. и И.С., уговор од 19. августа 2008. године и анекс од 20. фебруара 2009. године, те укупно 19 уговора о уступању потраживања-цесији, те Преглед

усаглашених плаћања, јер су, како је навео, „ти правни послови били закључени на криминалан начин“.

Међутим, одлука којом су поништени уговори о купопродаји од 29. маја 2008. године, уговор о купопродаји од 19. августа 2008. године и анекс уговора од 20. фебруара 2009. године донијета је а да није било захтјева оштећеног којег заступа Правобранилаштво Републике Српске. У том смислу првостепени суд треба цијенити да ли су били испуњени услови за доношење овакве одлуке. Међутим, суд треба цијенити и дате разлоге и да ли су испуњени услови за поништење преосталих уговора (19 уговора о уступању потраживања-цесија, те Прегледом усаглашених плаћања) будући да их је у побијаној првостепеној пресуди поништио позивајући се на одредбе којим је прописано одлучивање о имовинскоправном захтјеву.

Даље, оптуженим је повријеђено и право на одбрану јер је прекршен принцип једнакости странака у поступку, будући да је суд одбио њихов приједлог за саслушање свједока М.П. Жалиоци су истицали да овог свједока нису могли ефикасно испитати будући да су били везани директним испитивањем оптужбе, па стога свједок није могао одговорити на сва њихова питања. У конкретном случају, а према мишљењу и Уставног суда, постоји одсуство одговарајућег и јасног образложења у погледу навода оптужених да им није пружена одговарајућа прилика да испитају свједока М.П., за кога је одбрана тврдила да је од велике важности. Све то води закључку да је прекршено њихово право на одбрану из члана 6. став 3. тачка д) у вези са правом на равноправност страна у поступку из става 1. истог члана Европске конвенције.

Из наведених разлога ваљало је жалбу браниоца оптужених уважити и примјеном члана 329. став 1. тачка а) ЗКП РС побијану пресуду у односу на ове оптужене укинути и предмет вратити истом суду на поновно суђење.

У поновном поступку тај суд ће прво отклонити битне повреде одредаба кривичног поступка на које му је указано овим рјешењем, посебно цијенећи и остале примједбе које су садржане у Одлуци Уставног суда БиХ, па ће тек тада моћи донијети правилну и закониту одлуку.

Записничар
Софија Рибић

Предсједник вијећа
Обрен Бужанин

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић